



- **Joi, 5 martie 2026**, a avut loc la Casino – Centrul de Cultură Urbană o dublă **lansare de carte**. Lansarea a fost organizată de Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN), în parteneriat cu Eötvös Loránd University – Department of Human Rights and Politics, Brussels School of Governance – Migration, Diversity and Justice Research Centre și Primăria Cluj-Napoca. Evenimentul a făcut parte din seria **Seminarii DICE-Roma** având ca tema *Evoluții recente în incluziunea și emanciparea romilor*, și au fost prezentate și discutate volumele *The Rights of Roma in European Courts: Strategic Litigation and the Boundaries of Human Rights* (2025), editat de Kristin Henrard și Lilla Farkas și publicat de Oxford University Press, respectiv *George Soros and the Roma: Praxis, Equity and Empowerment* (2026), semnat de Andrew Ryder, Balázs Majtényi și Frank Thomas Zsigo și publicat de Palgrave Macmillan. Evenimentul i-a avut ca invitați pe Kristin Henrard, Lilla Farkas și Balázs Majtényi, și a fost moderat de [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) și găzduit de [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN). Discuțiile au abordat litigiile strategice, evoluțiile recente privind drepturile romilor și impactul mai larg al activității lui George Soros asupra activismului rom în Europa.
- **Marti, 10 martie 2026**, a avut loc **seminarul de cercetare** *Perspective japoneze asupra minorităților etnice din Europa de Est*, organizat în cadrul seriei **Seminarii Dice-Roma**. Evenimentul a avut ca invitate pe Ryoko Sachi, profesor la Facultatea de Sociologie a Universității Tokyo din Tokyo și cercetător invitat la ISPMN, și pe Yuko Kambara, profesor de antropologie culturală și socială (studii central- și est-europene) la The University of Kitakyushu. Seminarul a fost moderat de [Fosztó László](#) (cercetător ISPMN), și găzduit de [Toma Stefánia](#), coordonatoare Seminarii Dice-Roma. Discuțiile au abordat perspectivele antropologiei japoneze asupra minorităților etnice din Europa de Est, evidențiind dezvoltarea relativ recentă a regiunii ca teren de cercetare etnografică și diversificarea tematică postsocialistă; în acest context, Ryoko Sachi a prezentat cercetarea sa actuală asupra romilor din România, oferind o analiză comparativă cu studiile sale anterioare despre Manouche din Franța, iar Yuko Kambara a discutat planul său de cercetare privind minoritatea maghiară din România, în relație cu lucrările sale anterioare despre comunitățile maghiare din Slovacia.
- **Vineri, 13 martie 2026**, a apărut **articolul** “Transnational Entrepreneurs of Place and ‘the Last Authentic European Medieval Landscape’ in Transylvanian Highlands, Romania” by Lucian Vesalon and [Remus Gabriel Anghel](#). *Sociologia Ruralis* 66, no. 2: e70031. 2026 (Antreprenori transnaționali „ai locului” și „ultimul peisaj autentic medieval” în Colinele Transilvaniei, România). Articolul investighează modurile prin care sudul Transilvaniei este construit de către migranți care s-au întors în România într-un produs al unui branding cultural care îmbină elemente de autenticitate, cetăți săsești și moștenire germană. Articolul a fost publicat în revista „Sociologia Ruralis”. Articolul poate fi accesat [aici](#).
- **Vineri, 13 martie 2026**, ISPMN a primit vizita domnului Tor Martin Møller, ministru-consilier,

șef adjunct al Ambasadei Regatului Norvegiei. Acesta a fost însoțit de domnul Oscar Thielemann Try, intern al ambasadei. În cadrul întâlnirii, au avut loc discuții cu conducerea și cercetătorii ISPMN privind situația diferitelor minorități și proiectele institutului. La discuție au participat [Fosztó László](#), [Toma Stefánia](#), [Kiss Tamás](#) și Székely István (cercetători ISPMN).

- **Sâmbătă, 14 martie 2026**, la sediul DGASPC din Miercurea Ciuc, a avut loc cel **de-al doilea modul** al cursului dedicat familiilor care au adoptat copii de etnie romă. Sub coordonarea cercetătoarei [Kormos Katalin](#) (cercetător ISPMN), 11 familii au discutat despre modul în care se formează identitatea copilului în situațiile de zi cu zi.

Întâlnirea a pus accent pe rolul părinților în gestionarea întrebărilor firești ale copiilor despre originile lor. Într-o societate care percepe adesea etnia prin prisma stereotipurilor, cursul a oferit metode practice pentru ca „dubla apartenență” să fie trăită ca o resursă de echilibru, nu ca o sursă de conflict interior. Discuțiile s-au axat pe drepturile copiilor în adopțiile transrasiale, analizând nevoile specifice de dezvoltare ale copiilor în procesul de autocunoaștere. Participanții au explorat cum poate fi susținută identitatea etnică prin dialog deschis și printr-un mediu familial care reflectă pozitiv originile copilului. S-a subliniat importanța unor repere culturale firești și a pregătirii copilului pentru a înțelege și gestiona diferențele pe măsură ce crește, astfel încât apartenența etnică să devină o parte stabilă a identității sale.

Activitățile de tip training au ajutat părinții să facă trecerea de la intenție la practică, oferind răspunsuri adecvate situațiilor cotidiene. Următoarele întâlniri vor continua această direcție, aprofundând tema rasismului și a discriminării, punând la dispoziție instrumente de gestionare a situațiilor dificile și consolidând resursele necesare pentru susținerea pe termen lung a copiilor adoptați.

- **În perioada 16-18 martie 2026**, s-a desfășurat IMISCOE **conferința internațională** „Governing and Experiencing Migration in Contentious Times”. Conferința a fost organizată de Centre for Ethnic and Migration Studies (CEDEM), Universitatea Liège. Cercetătorii participanți, proveniți din diverse discipline, regiuni geografice și aflați în diferite etape ale carierei au analizat impactul acestei perioade controversate asupra migrației și au examinat în mod critic modul în care guvernarea și politicile în materie de migrație sunt influențate de contextul controversat actual. **Miercuri, 18 martie**, în cadrul panelului online cu titlul “IMMIGRATION RHETORICS IN COMPARATIVE PERSPECTIVE”, [Iulia Hossu](#) (cercetător ISPMN) a susținut lucrarea *The Rhetoric Against the 'Foreigner': Old Patterns, New Forms - Romania as a Case Study* [Discursul împotriva „străinului”: între nou și vechi. Cazul României]. Mai multe detalii despre eveniment vedeți [aici](#).
- **Joi, 19 martie 2026**, s-a desfășurat la Cluj-Napoca **workshopul internațional** cu titlul *Exploring Return Migration Pathways: Evidence and Reflections*. Evenimentul a fost organizat de CASTLE Centre for the Study of Transnational Families, Universitatea Babeș-Bolyai și a avut

drept scop prezentarea publică a rezultatelor proiectului de cercetare Exploring Return Migration Dynamics in the Republic of Moldova: a Qualitative Analysis (*Investigarea dinamicii migrației de întoarcere în Republica Moldova: o analiză calitativă*), proiect finanțat de UEFISCDI. Din partea ISPMN a participat la eveniment [Iulia Hossu](#) (cercetător ISPMN). Mai multe detalii despre programul workshopului vedeți [aici](#).

- **Marti 24 martie 2026**, ISPMN a organizat, în parteneriat cu CEU Democracy Institute și Fundația Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi (CRCR), o dezbatere publică în format hibrid pe tema implicării organizațiilor societății civile în monitorizarea incluziunii romilor în Uniunea Europeană și în România. Evenimentul, desfășurat în cadrul seminarelor DICE-Roma, a propus să discute experiențelor organizațiilor implicate în monitorizarea implementării politicilor de incluziune a romilor, cu accent pe rezultatele și lecțiile inițiativei Roma Civil Monitor (2021-2025), un mecanism independent de monitorizare finanțat de Uniunea Europeană, care a reunit peste 100 de organizații și activiști din cele 27 de state membre, oferind o perspectivă complementară raportărilor oficiale și contribuind la creșterea responsabilității instituționale. La discuții a participat Marek Hojsik, senior manager de proiecte la CEU Democracy Institute, coordonator al proiectului Roma Civil Monitor, și Florin Moisa, președinte executiv al Fundației CRCR, coordonator al coaliției RCM din România. Evenimentul a fost găzduit de [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN) și coordonatoarea seminarii DICE-Roma și moderat de [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN).
  
- **În luna martie 2026**, a fost publicat pe pagina web a ISPMN un *policy brief* cu titlul *Predarea materiei „Istoria evreilor. Holocaustul” în clasele cu predare în alte limbi decât română*, semnat de [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN). Textul subliniază că predarea istoriei Holocaustului în limbile minorităților naționale nu valorifică suficient dimensiunea regională și rolul diverselor grupuri etnice în această istorie. Pentru a crește relevanța și impactul educațional este necesară adaptarea conținuturilor și a metodologiilor didactice la specificul comunităților locale. Astfel, lucrarea propune măsuri concrete pentru integrarea perspectivelor regionale și pentru sprijinirea profesorilor în acest proces. Aceasta este realizată în concordanță cu ghidurile metodologice publicate de Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”, precum și de International Holocaust Remembrance Alliance. *Policy brief-ul* poate fi citit [aici](#).
  
- **În perioada 2-3 aprilie 2026**, a avut loc la București Seminarul GARD – Grupul de Cercetare și Dezbateri în Antropologie organizat de Fundația Noua Europa. Prezentarea publică **Întrebări de rasă și națiune: Persecuția romilor în Europa (1933-1945)** a fost susținută de prof. Michael Stewart. Prezentare a abordat nealinierea dintre diferitele moduri de a discuta persecuția romilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. După 1945, supraviețuitorii romi au depus eforturi considerabile în disputele cu autoritățile germane și austriece postbelice, care susțineau că tratamentul aplicat în timpul războiului nu a fost motivat rasial, ci de considerente sociale sau de altă natură (de securitate). Supraviețuitorii au argumentat pe bună dreptate că

formau o comunitate de destin: între 1938 și 1945 nu au existat pentru ei căi de scăpare. Seminarul a fost urmat de o discuție în cerc mai restrâns cu Michael Stewart. Moderatorul evenimentului a fost Cătălina Tesăr, cercetător Muzeul Național a Țăranului Român. La eveniment au participat [Stefánia Toma](#) și [László Fosztó](#) (cercetători ISPMN).

Mai multe detalii vedeți [aici](#) și [aici](#).

- **Miercuri, 8 aprilie 2026**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a participat la marcarea Zilei Internaționale a Romilor. Evenimentul a fost organizat de Asociația Uniunea Civică a Tinerilor Romi din România, în colaborare cu Centrul de Cultură Urbană, Asociația Studenților Romi „Romano Suno” din Cluj-Napoca, Asociația „Amare Phrala” și Solena Romani, o marcă de design vestimentar cu specific rom, sub direcția Lorenei-Elisabeta Doghi. Programul a inclus o discuție publică, urmată de prezentarea colecției de creații vestimentare tradiționale rome „Poartă-ți zestrea”, precum și un moment muzical variat, de la muzică clasică la café-concert și jazz manouche. Printre vorbitori s-au numărat Dan Doghi, GrațIELa-Iudita Rostaș, Marius Lakatos-lancu, Pavel Doghi și Marian Bărbulescu.
- **Luni, 13 aprilie 2026**, portalul uh.ro a publicat un **interviu** cu [Székely István Gergő](#) (cercetător ISPMN) cu privire la rezultatele alegerilor din Ungaria și posibilele implicații pentru maghiarii din România și UDMR, cu titlul: *Székely István Gergő: az erdélyi magyarok egy része halálosan meg van sértődve [István Gergő Székely: o parte dintre maghiarii din Transilvania sunt profund jigniti]*. Interviuul este accesibil [aici](#).
- **Marti, 14 aprilie 2026**, portalul transtex.ro a publicat un **interviu** cu [Székely István Gergő](#) (cercetător ISPMN) cu privire la rezultatele alegerilor din Ungaria și posibilele implicații pentru maghiarii din România și UDMR, cu titlul: *Az RMDSZ torz valóságra épített évtizedes politikájának áldozata lett az erdélyi magyar közösség [Comunitatea maghiară din Transilvania a devenit victima politicii UDMR-ului, bazată pe o realitate distorsionată]*. Interviuul este accesibil [aici](#).
- **În perioada 16-18 aprilie 2026**, [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) a participat la Cea de-a 17-a conferință internațională ISORECEA (Studiul Internațional al Religiei în Europa de Est și Centrală / Asociația Internațională pentru Studiarea Religiei în Europa de Est și Centrală, cu titlul *(De-)institutionalisation of Religious Life in Times of Geopolitical Turbulence [(De-)instituționalizarea vieții religioase în vremuri de turbulență geopolitică]* organizată la Universitatea Comenius, Bratislava. [Peti Lehel](#) a susținut **prezentarea** intitulată *Migration and Religious Conversion in Two Pentecostal Roma Communities from Romania* (Migrație și conversie religioasă în două comunități rome pentecostale din România). Prezentarea a analizat impactul migrației de muncă asupra a două comunități rome pentecostale din Moldova, evidențiind transformările economice și sociale generate de veniturile din străinătate și de religie. Deși aceste procese au favorizat mobilitatea și modernizarea, integrarea socială a rămas limitată sau ambiguă.

- **Sâmbătă, 18 aprilie 2026**, la sediul DGASPC din Miercurea Ciuc, a avut loc cel de-al treilea modul al cursului dedicat familiilor care au adoptat copii de etnie romă. Sub coordonarea cercetătoarei [Kormos Katalin](#) (cercetătoare ISPMN), sesiunea a abordat mecanismele rasismului prin prisma conceptelor de „colorblindness”, privilegiu alb, microagresiuni și traumă rasială, evaluând impactul acestora asupra procesului de construcție identitară a minorului. Abordarea interactivă a integrat exerciții de comunicare și utilizarea unor scheme de interpretare menite să faciliteze recunoașterea și gestionarea microagresiunilor sau a situațiilor de discriminare. Această etapă a sintetizat noțiunile fundamentale și instrumentele practice de intervenție, punând accent pe securizarea emoțională a copilului și pe consolidarea competențelor parentale.
  
- **Luni, 20 aprilie 2026**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere** în cadrul programului Seminariilor Off-Campus ale Carleton College din Statele Unite ale Americii. Evenimentul a fost găzduit de Universitatea Babeș-Bolyai și organizat de prof. Mihaela Czobor-Lupp, Departamentul de Studii Politice, Carleton College. Tema prezentărilor a vizat naționalismul și xenofobia, iar printre profesorii invitați s-au numărat [István Horváth](#), Marius Lazăr, Oana-Maria Mateescu. [László Fosztó](#) a vorbit despre tema „Xenofobie la marginile estice ale Uniunii Europene: studiu de caz – romii din România”.
  
- **Marti, 21 aprilie 2026**, [Remus Anghel](#) (cercetător ISPMN) a participat la **emisiunea** „Intrare Liberă” cu tema „Migrația, între trauma dislocării din cauza sărăciei și aventura profesională” care a avut loc la TVR Cultural. Tema emisiunii a fost migrația din România către vestul Europei și modalitățile diferite prin care poate fi înțeleasă această migrație complexă și masivă.
  
- **Joi, 23 aprilie 2026**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere științifică** cu titlul *Az elveszett juhait kereső és sirató pásztor története a hangszeres erdélyi népzeneben* [Povestea ciobanului care își caută și își plânge oile pierdute în muzica populară instrumentală din Transilvania] în cadrul Clubului muzicanților populari organizat de către Fundația Casa Tradițiilor Ardelenești la Cluj-Napoca. Detalii despre eveniment vedeți [aici](#).

„Când și-o pierdut ciobanul oile...” este un poem muzical-poetic popular arhaic, cu rădăcini în cultura pastorală și rituală. Este răspândit în tradiția orală pe întreg spațiul cultural românesc și nu numai, cercetarea etnomuzicologică îl cataloghează sub denumirea de „dansul fetei valahe”. Povestea ciobanului care își caută și își plânge oile pierdute a rămas în conștiința colectivă ca o amintire muzicală până la apariția unor noi cercetări. Ca muzică instrumentală a fost înregistrat prima dată de către Béla Bartók în satele românești din Bihor, dar în secolul al 20-lea, toți muzicanții romi din Transilvania îl cunoșteau și îl cântau în diferite variații. Poemul prezintă povestea unui cioban care și-a pierdut turma și pornește în căutarea ei. Structura muzicală se bazează pe contrastul a două episoade, care se succed de mai multe ori: o parte lirică lentă, care exprimă durerea pierderii, și o temă de joc vioaie, care simbolizează bucuria speranței regăsirii turmei și în final a revenirii ei efective. Prelegerea lui [Csongor Könczei](#) a abordat toate aceste aspecte nu doar din perspectiva muzicală, ci și din punct de vedere istoric, precum și în

contextul social și etnic.

- **Sâmbătă, 25 aprilie 2026**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a participat la trainingul organizat de Muzeul „Mémorial de la Shoah” din Paris, în colaborare cu Facultatea de Studii Europene a Universității Babeș-Bolyai, coordonat de Raluca Moldovan (UBB) și Jérémy Floutier (Universitatea din Szeged). Tema trainingului a fost „Principiul «Niciodată din nou» sub semnul întrebării. Combaterea inversării Holocaustului”. La eveniment au participat 35 de studenți din Franța și România, iar printre vorbitori s-au numărat profesorii Béatrice Munaro, Bruno Boyer și Zélie Daull din partea Mémorial de la Shoah, Zoltán Tibori-Szabó și Sergiu Mișcoiu de la UBB, precum și [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN). [László Fosztó](#) a susținut o prezentare intitulată „Sclavie, persecuție, discriminare, coexistență: romii în istorie și în prezent”.
- **Miercuri, 29 aprilie 2026**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a fost invitatul **emisiunii** în limba maghiară **Tetőterasz** de la Radio Cluj cu ocazia Zilei Internațională a Dansului. În cadrul acestei emisiuni [Csongor Könczei](#), în calitate sa ca etnocoreolog, a vorbit despre situația generală a artei dansului din România, și mai în detaliu, despre cultura dansului maghiar din Transilvania. Mai multe detalii vedeți [aici](#).
- **Joi, 30 aprilie 2026**, [László Fosztó](#) și [Zsuzsa Plainer](#) (cercetător ISPMN) au participat la un dialog în cadrul unui eveniment public desfășurat la Casa Léda din Oradea. Dialogul a făcut parte din seria **Atelierelor de pe malul Peței**, organizată de ISPMN împreună cu Asociația Culturală Holnap din Oradea. Tema discuției a fost relația dintre maghiari și romi din Transilvania, în vederea unei mai bune înțelegeri a problemelor comunitare și a stimulării dialogului civic. Evenimentul a avut loc în contextul desfășurării festivalului cultural Festum Varadinum la Oradea.
- Cei interesați de evenimentele organizate de către ISPMN pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa [centru.doc@ispmn.gov.ro](mailto:centru.doc@ispmn.gov.ro), urmând ca cercetătorii implicați să le pună la dispoziție mai multe materiale.